

Tudományos szövegalkotás

3. A témaválasztás folyamata (folyt.).

Központozás: mondatvégi írásjelek.

2023. 09. 26.

Biró Tamás, OR-ZSE

Óvodai design

- Színes-szagos betűk.
 - Dőlt, aláhúzott, félkövér, nagybetűs részek.
 - Legalább a betűtípus egységes ebben a példában.
 - **!!!Tobzódó felkiáltójelek!!!**
mi is van most kiemelve?
- ide kellene egy kis térköz

Feladat:
keressék meg a 2 (vagy 3) mondatvégi pontot...

Az októberi befizetés:

Az online befizetés határideje: 2019.09.20.

<https://etkeztetes.budapest13.hu>

2019.10.31-én Nevelésnélküli munkanapot tartunk, óvodánk zárva tart, ügyeletet a Zöld Ág tagóvoda biztosít (1133 Bp. Kárpát utca 25-27)!!!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy az óvodai étkezés térítési díjának befizetésére a továbbiakban az alábbiak szerint lesz lehetőségük:

- Webes felületen minden hónap 1-től, az adott hónap 20-ig
- az óvoda által kijelölt napokon készpénzben az óvodában (készpénzt csak a kijelölt napokon tudunk elfogadni!)
- egyéb időpontokban az óvodában csekket adunk, melyet a szülőnek a postán be kell fizetnie. A befizetést igazoló szelvény bemutatása után történik meg az étkezés megrendelése az óvodában, gyermekük számára. AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZÉRE AZ ÉTKEZÉSI DÍJ ÁTUTALÁSA NEM LEHETSÉGES!!!

A gyermekek ingyenes étkezésének megrendelése:

- Webes felületen minden hónap 1-től, az adott hónap 20-ig
- Az óvodában befizetési időpont alkalmával szíveskedjenek jelezni vagy a földszinten kihelyezett **„Kedvezményes étkezés megrendelése”** ládába a kitöltött igénylőlapot bedobni!

!!!Gyermeük hiányzása esetén minden esetben az étkezést le kell mondani az óvodában! A kedvezmény megvonható, amennyiben ennek nem tesznek eleget!

Múlt óráról

A hivatalos e-mailezés protokollja

- Megszólítás, búcsúformula, aláírás.

Melyik tanár hogyan szólíttatja magát?

- Közben legalább egy-két teljes mondat.

*„Mellékelten küldöm a következő
órára beadandó feladatot.”*

- Adott esetben bemutatkozás.

- Aláírás mellett Neptun-kód, szak, évfolyam?

Tisztelt Tanár Úr!

Nagy Béla vagyok, másodéves
űrkutatószakos hallgató, és a
szerdai Bevezetés a Mars
kutatásába c. óráját
vettem fel. A segítségét
szeretném kérni a beadandó
feladattal kapcsolatban (...)
Köszönettel:

Nagy Béla
(Neptun-kód: MARS75)

A hivatalos emailezés protokollja

- Válasz ↔ válasz mindenkinek !
- Kellően informatív **tárgy** (*subject*) megjelölés.
- Csatolt fájl **fájlneve**: legyen kellően informatív,

tartalmazza a szerző nevét – kivéve, ha anonim leadást kérnek.

*Ékezetes betűk,
héber betűk,
szóközök stb.
a fájlnevben?*

*(hogy a címzettnek ne kelljen
átneveznie lementés előtt)*

Anonim leadás:

double blind review = „kettős vak” bírálati folyamat

- Például konferenciaabsztrakt, folyóiratcikk, pályázati anyag...
- Kerülendő az önhivatkozás, például: „Ahogy azt korábban megmutattam (Biró 2006)...”
- A név ne szerepeljen a fájlnevben és a dokumentum tulajdonságaiban se!

Egy kis helyesírás

Levelezés a közös képviselővel *(betűhív átirat)*

Kedves Tamás

Csak egy baj van, hogy a gépem el szállt kérem küldje át és a kollega nőm gépén ki nyomtatom.

Üdv Erika

Kedves Tulajdonosok.

Mellékelten meg küldöm közgyűlési meghívót, költségvetést.

Üdv Erika

Kedves Tamás.

Ki egészségő jegyzőkönyvet küldtem mert az önkormányzat csak akkor fizet.

Üdv Erika

Egy kis helyesírás: rövid és hosszú magánhangzók

- áru vs. árú
- falu vs. falú
- fiuk vs. fiúk
- zug vs. zúg
- elöl (*hol?*) vs. elől (*honnan?*)
- hal vs. hall; megy vs. meggy
- akkora ('olyan nagy') vs. akkorra ('addigra')
- kör vs. kőr

Egy kis helyesírás: rövid és hosszú hangok

Másként írjuk, mint ahogy sokan ejtjük:

- **e**gyetért, **e**gyütt, **e**gy
- ki**s**ebb, plu**s**zos
- di**c**sér, iri**g**y, po**s**ta
- ki**í**váncsi

Közkeletű tévedés, hogy a magyar nyelv szigorúan a kiejtést követi. Az sem igaz, hogy a hagyományőrző írásmód elve kizárólag a tulajdonnevekre és az ly-ra érvényes!

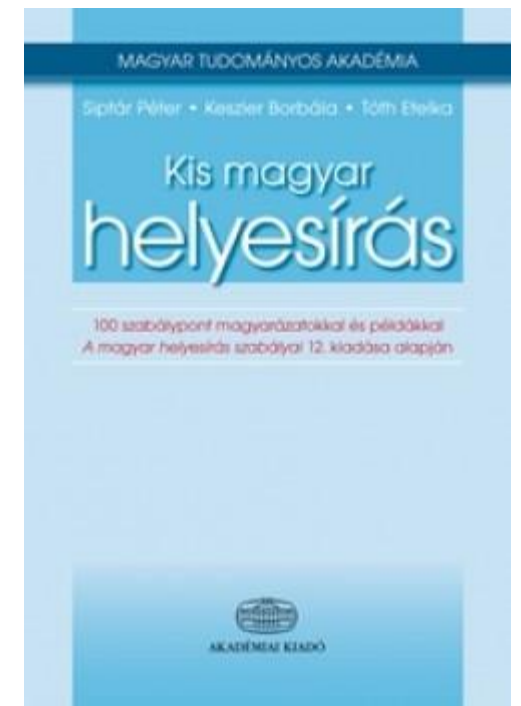
Egy kis helyesírás: rövid és hosszú hangok

AkH 11 → AkH12 („megváltozott a kiejtés”)

- ésszerű → észszerű
- Bernadettel → Bernadett-tel, Bernadett-től stb.
- árboc → árbóc
- bura → búra
- kacsingat, bólingat, tekinget → kacsingat, bólingat, tekinget
vagy kacsintgat, bólintgat, tekintget

AkH11 / AkH 12: *Akadémiai Helyesírás*, 11. kiadás (1984) / 12. kiadás (2015).

A mondatokat záró írásjelek

Siptár – Keszler – Tóth, pp. 94-98. alapján.

Az írásjelek funkciói

- Mondatokat záró írásjelek . ? !
- Tagmondatok közötti írásjelek , : ; –
- Mondatrészek közötti írásjelek ,
- A szövegbe ékelődést jelző páros írásjelek , – (...) „ ... ”
- Szavak és szórészek közötti írásjelek - –

Elválasztás és összekötés

Nagyobb egységek eleje és vége

„szórész” > szó

> mondatrész > tagmondat > mondat

> bekezdés

> szakasz

> fejezet

> egész mű (könyv, dolgozat)

Nagyobb egységek eleje és vége

„szórész” > szó > mondatrész > tagmondat > mondat >
> bekezdés > fejezet > egész mű (könyv, dolgozat)

Lorem·ipsum·dolor·sit·amet,·consectetur·adipiscing·elit,
sed·do·eiusmod·tempor·incididunt·ut·labore·et·dolore·magna·
aliqua.·Ut·enim·ad·minim·veniam,·quis·nostrud·exercitation
ullamco·laboris·nisi·ut·aliquip·ex·ea·commodo·consequat.
Duis·aute·irure·dolor·in·reprehenderit·in·voluptate·velit·esse.

תיקון קוראים *Tikkun korim*

אלהים כי טוב ויאמר אלהים תדשא הארץ
דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי לנ
אשר זרעו בו על הארץ והיו כן ותוצא הא
דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי

אלהים כי טוב: ויאמר אלהים תדשא הארץ
דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינהו
אשר זרעו בו על הארץ והיו כן: ותוצא הארץ
דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי

Nagyobb egységek eleje és vége

„szórész” > szó > mondatrész > tagmondat > mondat >
> bekezdés > fejezet > egész mű (könyv, dolgozat)

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַבָּיִת מִתְחַת הַשָּׁמַיִם
מִקֹּם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה וַיְהִי כֵן וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לַיְבֻשָּׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַבָּיִת קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּלְשָׁה הָאֶרֶץ
דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ אֶרֶץ עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי הָאֶרֶץ
אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאֶרֶץ וַיְהִי כֵן וַתּוֹצֵא הָאֶרֶץ
דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ אֶרֶץ לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה פְּרִי
אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַבָּיִת מִתְחַת הַשָּׁמַיִם
מִקֹּם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה וַיְהִי כֵן וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לַיְבֻשָּׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַבָּיִת קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּלְשָׁה הָאֶרֶץ
דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ אֶרֶץ עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינֵהוּ
אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאֶרֶץ וַיְהִי כֵן וַתּוֹצֵא הָאֶרֶץ
דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ אֶרֶץ לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה פְּרִי
אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וַיְהִי

Nagyobb egységek eleje és vége

„szórész” > szó > mondatrész > tagmondat > mondat >
> bekezdés > fejezet > egész mű (könyv, dolgozat)

□ Lorem·ipsum·dolor·sit·amet,·consectetur·adipiscing·elit,·

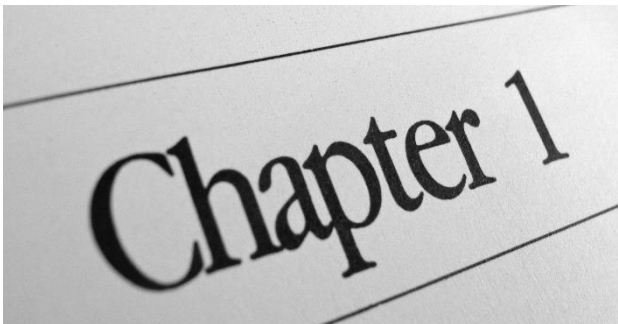
sed·do·eiusmod·tempor·incididunt·ut·labore·et·dolore
aliqua.·Ut·enim·ad·minim·veniam,·quis·nostrud·exe
ullamco·laboris·nisi·ut·aliquip·ex·ea·commodo·cor
Duis·aute·irure·dolor·in·reprehenderit·in·voluptate·ve
cillum·dolore·eu·fugiat·nulla·pariatur ¶

16 וַיְחִי־עֶבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּולֶד אֶת־פֶּלֶג: 17 וַיְחִי־עֶבֶר
אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֶד
בָּנִים וּבָנוֹת: 18 וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּולֶד אֶת־רְעוּ:
19 וַיְחִי־פֶלֶג אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־רְעוּ תִשַׁע שָׁנִים וּמֵאוֹתִים שָׁנָה וַיֹּולֶד
בָּנִים וּבָנוֹת: 20 וַיְחִי רְעוּ אֶשְׁתִּים וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּולֶד אֶת־
שָׂרוּג: 21 וַיְחִי רְעוּ אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־שָׂרוּג אֶשְׁבַּע שָׁנִים וּמֵאוֹתִים שָׁנָה
וַיֹּולֶד בָּנִים וּבָנוֹת: 22 וַיְחִי שָׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּולֶד אֶת־
נָחוֹר: 23 וַיְחִי שָׂרוּג אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־נָחוֹר מֵ
בָּנִים וּבָנוֹת: 24 וַיְחִי נָחוֹר תִּשַׁע וְעֶשְׂרִים
תָּרַח: 25 וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרַי הוֹלִידוּ אֶת־תָּרַח תִּשַׁע
שָׁנָה וַיֹּולֶד בָּנִים וּבָנוֹת: 26 וַיְחִי־תָּרַח שְׁ

לְזָרְעוֹ אֶתֶן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיְבִין שָׁם מִזִּבְחַת לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו:
וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעִי
מִקְדָּם וַיְבִין שָׁם מִזִּבְחַת לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם
הַלּוֹךְ וְנָסוּעַ הַנִּנְבָּה: ¶

Nagyobb egységek eleje és vége

„szórész” > szó > mondatrész > tagmondat > mondat >
> bekezdés > fejezet > egész mű (könyv, dolgozat)

הדרן עלך מסכת X והדרך עלן...

54. Az egyszerű mondatok végére a közlés szándékának (a mondat fajtájának) megfelelő írásjelet teszünk.

- Cím végén: a pont elmarad, de a kérdőjel és a felkiáltójel megmarad.
- A három pont (...):
 - Dupla funkció, magába olvasztja a mondatvégi pontot is.
 - A három pont (...) ≠ három darab pont (. . .)
- Valóban kell felkiáltójel minden felszólító módban álló ige után?
- A tudományos prózába nem illik / nagyon ritka a felkiáltójel!
 - Szerintem, mert érzelmeket hoz be a szövegbe. De ez ízlés kérdése!

Alt+0133 = ...

Láttam Jánost, Marit, Bélát...
Láttam Jánost, Marit, Bélát stb.

Az írásjelek tapadása

(A tipográfiai konvenciók kultúránként, nyelvenként, koronként változnak!)

Írásjel	Példa	Tapad?
. ? ! , ; : ...	<i>Lorem ipsum? Lorem. Ipsum...</i> <i>Lorem, ipsum: dolor sit amet!</i>	Balról tapad.
(...) [...] „...” ’...’	<i>Lorem (ipsum dolor) sit amet.</i> <i>Lorem „ipsum dolor” sit amet.</i>	Befelé tapad.
– (gondolatjel)	<i>Lorem – ipsum dolor – sit amet.</i>	Nem tapad

Központosítás és szóközök

- Pont, vessző, pontosvessző, kettőspont, kérdőjel, felkiáltójel, három pont v. hármaspont (*nem három önálló pont*)
 - Záró zárójel, záró idézőjel
 - Nyitó zárójel, nyitó idézőjel → ***balról szóköz, jobbra tapad***
 - Gondolatjel → ***mindkét oldalról szóköz***
 - Kötőjel, nagykötőjel → ***mindkét oldalra tapad***
-
- balra tapad,
jobbról szóköz***

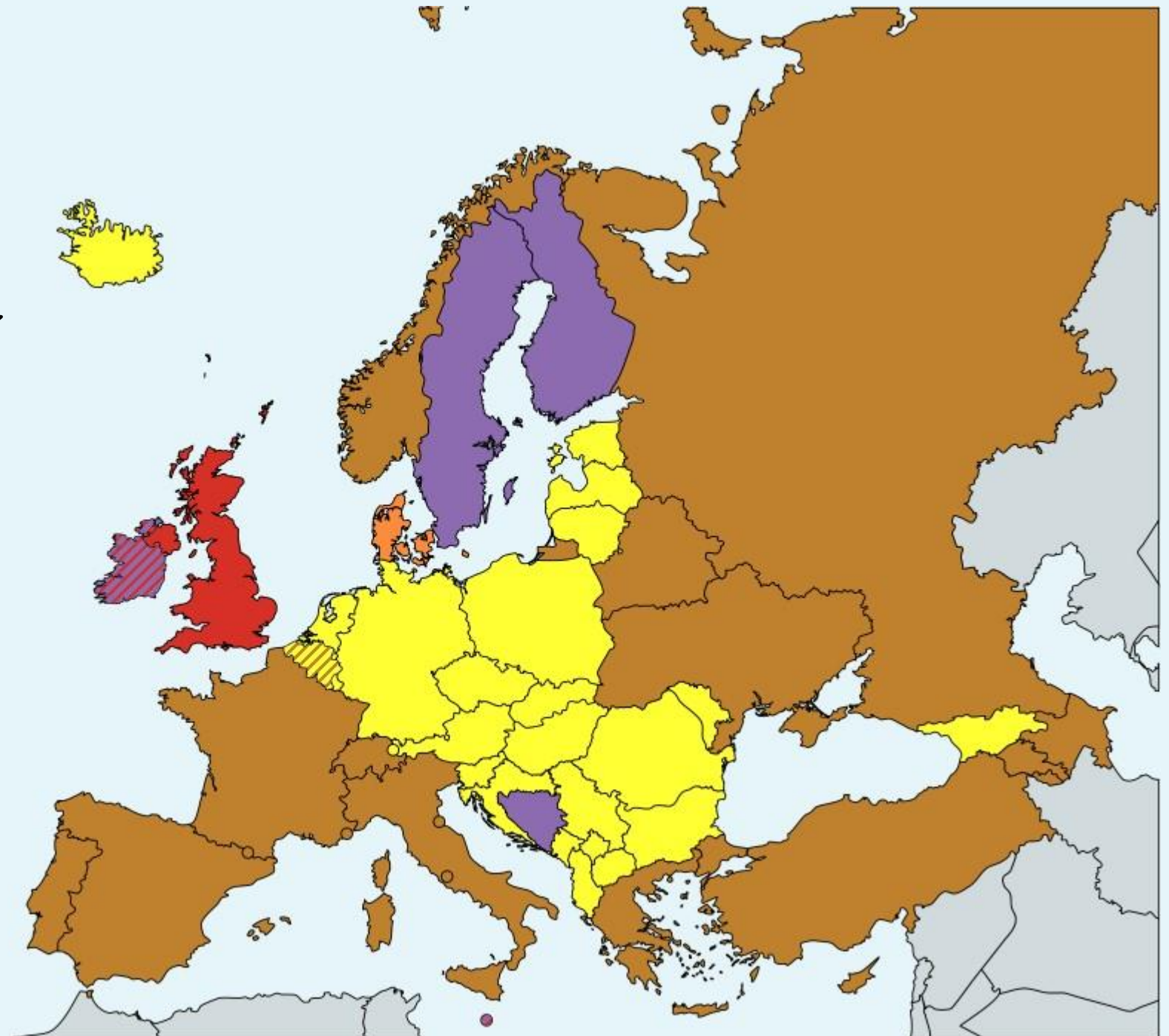
Központosítás és szóközök

Íme egy példaszöveg: látható, hogy a kettőspont és a vessző előtt nincs szóköz, de utánuk van. Ugyanez történik a mondatvégi ponttal! Vajon minden nyelvben ugyanezek a tipográfiai konvenciók? Nem, például a franciák a kettőspont elé is tesznek szóközt. (Most arra következik egy példa, hogy a nyitó zárójel jobbra tapad, míg a baloldalán van a szóköz. A záró zárójel viszont – mily meglepő – úgy viselkedik, mint a legtöbb írásjel.) Van, aki így fogalmaz: „a zárójelek és az idézőjelek hozzátapadnak ahhoz, amit körbefognak.” Megfigyelték a gondolatjel-használatot és a kötőjelhasználatot az imént? Előbbi nem tapad, utóbbi tapad.

*Nyelvenként,
országokként,
kultúránként eltérő
tipográfiai szokások*

**Type of Quotation Marks Used
in European Languages**

- 'quote'
- "quote"
- „quote”
- «quote»
- »quote«

Forrás: <https://mapsontheweb.zoom-maps.com/post/166035645729/type-of-quotation-marks-used-in-european>

Javítsuk ki!

Forrás : <https://www.bzsh.hu/rhremeny-beteljesedik/> , az oktató által szándékosan elrontott központozással. Elnézést az eredeti cikk szerzőitől!

Ros Hasana : amikor a remény beteljesedik.

A ma este beköszöntő Ros Hasana(ראש השנה) a zsidó naptár újévének első napja. Ezt és a következő napok azok , amelyet a zsidók szerte a világban megünneplik. Az ünneplés módja nagyon egyedi, amelynek fő szertartása a sófár megfújása, a sófár hangjának hallgatása.

Amikor az ünnep forrásait eredetét és szokásait tanulmányozzuk észrevesszük, hogy a királyság témája különös hangsúlyt kapott ; Ros Hasanán kijelentjük az Ő.való királyságát a világon. (A királyság nem az ellenőrzésről szól.) I.sten irányítása a világ felett abszolút, és nem teszi szükségessé az ember nyilatkozatait. A királyság bizonyos viszonyt von maga után egy király és alattvalói között. Ha az alattvalók nem fogadják el a király státusát és annak jelentését akkor nincs királyság ! I.ten a világegyetem királya mert mi emberek elfogadjuk az Ő királyságát és kijelentjük azt ...

Javítsuk ki!

*(óvodai Facebook-csoport,
2020. szeptember)*

Kedves Szülők!

Az előző hét tapasztalatait szeretném megosztani önökkel, és kicsit segíteni, hogy ebben a járványos időszakban is tájékoztatást kapjanak a csoport életéről.

Előző hét még mindig az új kiscsoportosok beszoktatása jegyében telt el. Szinte minden kicsi probléma mentesen kezdi megszokni az óvodai élet napirendjét szokás-szabályrendjét és ismerkedik a csoport életével, társaikkal. Igyekezünk, minimálisra csökkenteni mind a szülőknek mind a gyerekeknek az elválással járó nehézségeket. A kicsinyeink egész nap tevékenyek, szívesen játszanak az udvari játékokkal és kezdik elsajátítani az udvari élet szabályait. A középső és

A felkiáltójelről

AkH 12, 241 (d): „Közvetett felszólítást, utasítást kifejező, bár felszólító alakú mondatokat ponttal is zárhatunk: *Írjunk egy-egy mondatot ezekkel a főnevekkel: béke, haza, kenyér, család.*”

- Tudományos szövegben kerüljük a felkiáltójelet.
A felkiáltójel által hordozott fokozott érzelem nem illik a tudományos prózához. (Legalábbis szerintem – B. T.) De valószínű, hogy mások ízlése eltér az enyémtől.
- Felszólító mód után egyébként sem kötelező mindig a felkiáltójel.
- Példák:
 - Most térjünk át a második témára!** →*
 - Micsoda meglepő következtetés!** →*
 - Bárcsak több forrásunk lenne!** →*

A felkiáltójelről

AkH 12, 241 (d): „Közvetett felszólítást, utasítást kifejező, bár felszólító alakú mondatokat ponttal is zárhatunk: Írjunk egy-egy mondatot ezekkel a főnevekkel: béke, haza, kenyér, család.”

- Tudományos szövegben kerüljük a felkiáltójelet.
A felkiáltójel által hordozott fokozott érzelem nem illik a tudományos prózához. (Legalábbis szerintem – B. T.) De valószínű, hogy mások ízlése eltér az enyémtől.
- Felszólító mód után egyébként sem kötelező mindig a felkiáltójel.
- Példák:

Most térjünk át a második témára!	→	Most áttérhetünk a második témára.
Micsoda meglepő következtetés!	→	Ez a következtetés meglepő lehet.
Bárcsak több forrásunk lenne!	→	A források hiánya sajnálatos.

Egy felsorolás központosítása

- A felsorolás pontjai lehetnek önálló mondatok.
- A felsorolás pontjai alkothatnak egyetlen mondatot.

*Mondatvégi
ponttal le kell zárni.*

*A felsorolás egyes pontjai végén csak
vessző vagy pontosvessző, míg az
utolsó pont végén mondatvégi pont.*

Ha kérdésük van, mindig kérdezzenek!

Kit kérdezzek?

- A tanárt, témavezetőt,
- a szabályzatot jól ismerő személyt, például a Tanulmányi Hivatal munkatársát,
- a pályázatot kiíró intézményt,
- a folyóirat, kötet szerkesztőjét, a kiadót,
- ...

Kit kérdezzek? A tanárt, a témavezetőt, a szabályzatot jól ismerő személyt, például a Tanulmányi Hivatal munkatársát, a pályázatot kiíró intézményt, a folyóirat, kötet szerkesztőjét, a kiadót...

(A három pont magába olvasztja a mondatvégi pontot.)

55. A mellérendelő összetett mondatok végére az utolsó tagmondatnak megfelelő írásjelet teszünk.

Példák	Az írásjel magyarázata
<i>Ne várjunk rá tovább, hiszen nem jön már.</i>	A második tagmondat kijelentő.
<i>Sokat késik, ne várjunk rá tovább!</i>	A második tagmondat felszólító.
<i>A többieknek egy takaró is elég, minek neki kettő?</i>	A második tagmondat kérdő.
<i>Induljunk már, miért várnánk rá tovább?</i>	A második tagmondat kérdő.

56. Az alárendelő összetett mondatok végére olyan írásjelet kell tenni, amelyet a főmondat kíván.

Példák	Az írásjel magyarázata
<i>Szeretném tudni, mi a baja.</i>	A főmondat kijelentő.
<i>Kértem, hogy azonnal menjen haza.</i>	A főmondat kijelentő.
<i>Nem felejtetted el, amire megkértelek?</i>	A főmondat kérdő.
<i>Folytasd ott, ahol abbahagytad!</i>	A főmondat felszólító.
<i>Mondja meg, kitől hallotta!</i>	A főmondat felszólító.

A mellékmondatnak megfelelő írásjellel is zárható az olyan mondat, amelynek (akár elhagyható) főmondata csupán mellékes tájékoztatást tartalmaz, vagy csak a figyelem felkeltésére szolgál. (...) A mondatzáró írásjelet olyankor is a mondat végén álló mellékmondathoz igazíthatjuk, amikor az voltaképpen idézet.

Példák	Az írásjel magyarázata
<i>Kérdem, olyan nagy hibát követtem el?</i>	A főmondat figyelemfelkeltő.
<i>Javasolom, ne üsse bele az orrát!</i>	A főmondat mellékes információt tartalmaz.
<i>Hiába mondtam neki, hogy nem szabad bejönni!</i>	A mellékmondat voltaképpen idézet.

Feladatok a mai órára

Olvasandó: kérdések, észrevételek?

- (Kurzusleírás: Moodle
vagy <http://birot.web.elte.hu/courses/2023-tudszov/tudszov.pdf>)
- Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai* – 1. fejezet, pp. 19–36.
- Siptár P. – Keszler B. – Tóth E., *Kis magyar helyesírás*, pp. 94–98.

Mi a véleményük az olvasottakról?

Beadandó feladat erre a hétre

- Válasszanak (előzetes) témát a beadandó projektükhöz.
- Indokolják meg a témaválasztást legfeljebb 100 szó terjedelemben.
- Küldjék el nekem emailben a birot@or-zse.hu címre:
 - pdf formátumban,
 - szövegszerkesztő formátumban és
 - a levél törzsében is.
- Figyeljenek oda a ma tanultakra.
- Határidő: vasárnap (szept. 17.) éjfélig.

Választott témák

A Biblia fontossága

Azért esett erre az előzetes témára a választásom, mert a Szentírás a maga nemében az egyetlen olyan könyv a világirodalomban, amely lenyűgözve tartja az elmét, köztük az enyémet is. Az ember és Istenség állandó érintkezésének örök dokumentuma. A Biblia nem csak kötelességeket ró a hívőre, hanem szabadságra is nevel. Dosztojevskij szerint csak egyféle rabság van: a tudatlanság és az ezzel járó fanatizmus. Ennek értelmében mondja a Talmud: Csak az szabad, aki a Bibliával foglalkozik. Az általam választott téma által szeretném tudásomat bővíteni, és egyre szabadabb lenni.

Választott témák

A 20. századi amerikai zsidóság bemutatása Philip Roth: *Isten veled, Columbus!* című könyvében

Választásom azért esett erre a témára, mert Philip Roth könyve nem ismeretlen számomra és nagy benyomást tett rám mind a könyv, mind a szerző zsidó identitáshoz való hozzáállása. Szerintem érdekes lehet megmutatni, hogy az emigráltak második generációja hogyan is éli már meg a vallását, amely mikor teher, mikor könnyebbség, de mindenképpen a szerző és szereplői életének fontos része.

A második beadandó
tapasztalatai (korábbi évek)

A második beadandó tapasztalatai (korábbi évek)

Technikai kérdések: mindenki tudja-e, hogy

- a kedvenc szövegszerkesztőjével hogyan hoz létre egy pdf fájlt?
- hogyan számolja meg a szavakat, leütéseket?
- hogyan anonimizálja a fájlt?
- ...

A második beadandó tapasztalatai (korábbi évek)

- Meg egy kicsit a kísérő levélről: a megszólítás.

Kedves Tanár Úr!

Tisztelt Tanár Úr!

Kedves Biró Tamás!

Kedves Tamás!

Jó estét!

Üdv!

- A levél megtöltése (második mondat) + ürügy a kommunikáció fenntartására:

„Kérem, jelezzen vissza, hogy megkapta a levelet, és a fájlt meg tudta nyitni.”

„Kérem, jelezze, amennyiben probléma adódott volna a kiterjesztéssel.”

- .pdf vs. .doc, .docx vs. .odt és más, nyílt forráskódú formátumok.

A második beadandó tapasztalatai (korábbi évek)

- Lehetséges motivációk:

- Személyes motiváció:

önmagamat keresem.

- Személyes motiváció:

korábbi személyes élmény.

- Aktualitás:

idén 100 éves.

- Tudományos jelentőség:

különleges / fontos / magyarul nincs még meg.

- Tudományos jelentőség:

szégyen, hogy még nincs kidolgozva.

- Tudományos jelentőség:

manapság hot topic.

- Szubjektív vélemény vagy független forrásra való hivatkozás?

„Terveim szerint a Scheiber Iskola lesz a tárgya a Wikipédia-projektemnek. Pontosabban a BZSH Scheiber Sándor Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium. A témaválasztásom részben személyes tapasztalathoz köthető, hiszen én is Scheiberes voltam. A Scheiber egy fogalom. Scheiberesnek lenni különleges. Ezt az igazgatónő, Kovács Bernadett is kiemelte egy tévéinterjúban.

A 2019-es év különleges dátum, mert idén 100 éves a Zsidó Gimnázium. A 100 éves évfordulót egy eseménysorozattal ünnepli az intézmény. Véleményem szerint ez egy remek alkalom, hogy többet megtudjak az alma materemről. Arra gondoltam, hogy az egykori iskolámnak be kell kerülnie a világ legnépszerűbb és legtöbbször használt enciklopédiájába.”

- Jelenleg még nincs választott dolgozati témám, több terület között csapongok a témaválasztást illetően. Vallás, irodalom, szociálpszichológia, illetve ezen tudományágak keveréke lehetne a kutatási területem meghatározó eszköze.
- Egyik témában sem tisztán tudományos a motivációm, sőt jelen pillanatban egyáltalán nem mondható tudományosnak, hiszen csak érintőlegesen foglalkoztam korábbi tanulmányaim során, vagy önképzés által a téma megismerésével, feldolgozásával. Szeretnék elmélyülni benne.
- Egyik ilyen gondolatom : „...”
- A másik témában főleg a személyes tapasztalat, hatások, negatív és pozitív hatások motiválnak, valamint barátaim, ismerőseim és „ismeretlen” ismerőseim által megélt és elmesélt változás, benyomás az inspiráció : „...”.
- A harmadik, esetleges téma a napokban merült föl bennem, miután egy olyan közösségbe kerültem, ahol Ez a következő: „ ...”.
- Tisztelettel kérném Tanár Úr segítségét a választással kapcsolatban.

- Mi **motivál**? Alapvetően a **tudás megszerzése**, valamint **szeretek kutatni**. Mindenképpen olyan témáról szeretnék írni, amely **kapcsolódik az eddigi munkámhoz** a művészet tárgyköréhez.
- Ez egy nagyon tipikus judaizmushoz kapcsolódó téma, de igyekszem a **saját nézőpontomból** bemutatni
- Témaválasztásom **környezetemhez** – családomhoz, lakóhelyemhez – köthető.
- **Én magam is** keresztülmentem ezen
- Sokszor hallottam, hogy ... és ezért ...

Lehetséges stratégiák

1. Azt írom meg, ami épp tetszik. Nem gondolkodom.
2. Rövid távon jól megírható témát választok.
Elteszem kedvenc témámat későbbre. Nem most kell megírnom az opus magnumot.
3. Elkezdek dolgozni egy hosszabb projekten: jutok, ameddig jutok.
4. Egy hosszabb projekthez végzek egy „előmunkálatot”:
reális, egy félév alatt megírható, de nem az „igazi” projektem.

Motivációk

- Implicit módon elmondva: „Témámnak a nyugati civilizációt alapjaiban meghatározó bibliai iratok szöveg és kánontörténetét választom. Érdeklődésem középpontjában részben az a folyamat áll, amelyben...”
- Személyes: „Az orientalisztika iránti érdeklődésem nyomán találkoztam először Goldziher Ignác nevével, akinek Előadások az iszlámról című tanulmánykötetének elolvasása is arra ösztönzött, hogy minél jobban megismerjem további műveit, illetve élettörténetét.”
- Családi: „Többek között ennek okai, hogy szélesebb körű tájékozottságra tegyek szert a magyarországi zsidóság történetének egy szakaszáról, és nem utolsósorban a felmenőim múltjának alakulásáról.”
- Ószinte stílus: „Egymás szomszédságában élő népek nyelvei szorosán összefonódtak, majd szétváltak. Véleményem szerint ez nagyon izgalmasan hangzik.”

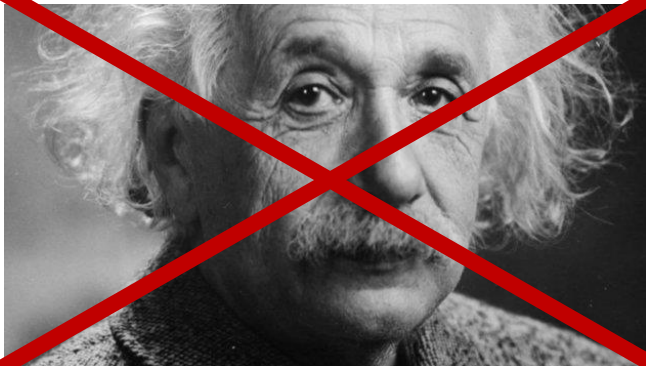
A második beadandó tapasztalatai

- Motiváció és témaválasztás:
 - Nagyon jó, ha lelkesedünk a témánk iránt.
 - De az sem baj, ha nem lelkesedünk a témánk iránt.
Van, hogy később jön meg a lelkesedés.
De a lelkesedés hiánya előny is lehet, ha objektivitásra törekszünk.
 - Ha túlságosan is lelkesedünk a témánk iránt, az veszélyes lehet.
Nehéz lesz lezárni a kutatást, elveszhetünk egy végeláthatatlan labirintusban.

Ne önmagunkat akarjuk megváltani egy-egy kutatással!

A második beadandó tapasztalatai

- A normáltudomány (vö. *Thomas Kuhn*) műveléséhez szorgalmas munka kell, nem zseniális ötlet:
 - Legyünk realisták: a rendelkezésre álló idő alatt és a rendelkezésre álló erőforrások segítségével kell valamit letennünk az asztalra.
 - Nem az első szemináriumi dolgozatunkkal kell megváltanunk a világot. Arra ott a ~~szakdolgozat~~, a ~~disszertáció~~, a teljes életmű!

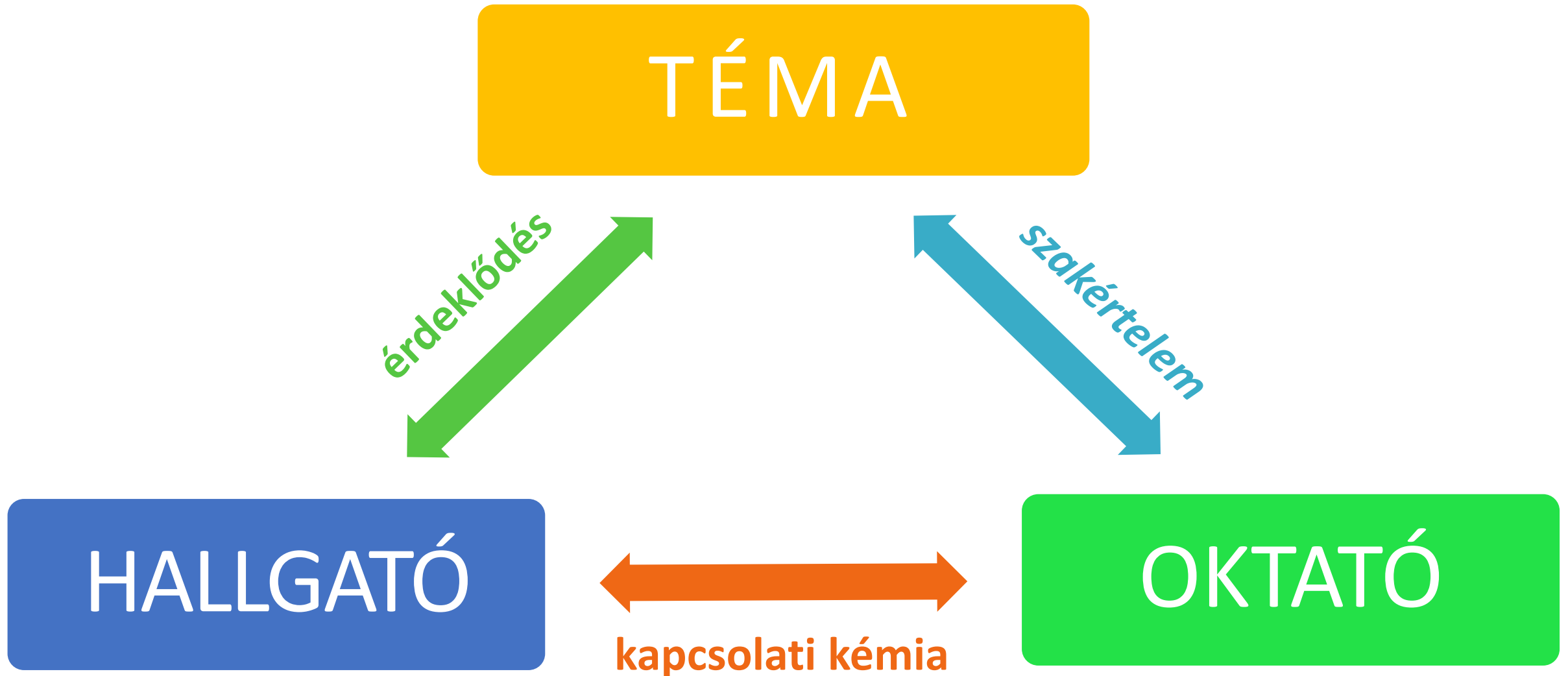
A második beadandó tapasztalatai

- A téma behatároltsága:
 - Térben és időben: szigorúan –tól / –ig.
 - A kutatási kérdés legyen jól meghatározott.
 - Széles áttekintés vagy mélyfúrás?
 - Szinte mindig: idővel leszűkül (tovább szűkül) a téma.
 - Egyes témavezetők: „vedd be még ezt is, azt is!” *(Én, B. T., ezt ellenzem.)*

Erről még sokat beszélünk a félév során!

A témaválasztás folyamata (folyt.)

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

Érdeklődés: *tisztázzuk saját viszonyunkat a témához!*

- Valóban érdekel a téma?
- Vannak külső motivációim (is/csak)? (Például: CV-ben jól mutat.)
- Mi érdekel engem a témában?
 - Vajon a „tudományos megismerés vágya” ég bennem?
 - Vajon igazából „nem tudományosak” a motivációim (is/csak)?
 - ✓ Személyes múltbeli élmény feldolgozása
 - ✓ Meg szeretném jobbítani a világot
 - ✓ Vallási, etnikai, egyéb identitás
 - ✓ Bebizonyítom, h. a másik téved

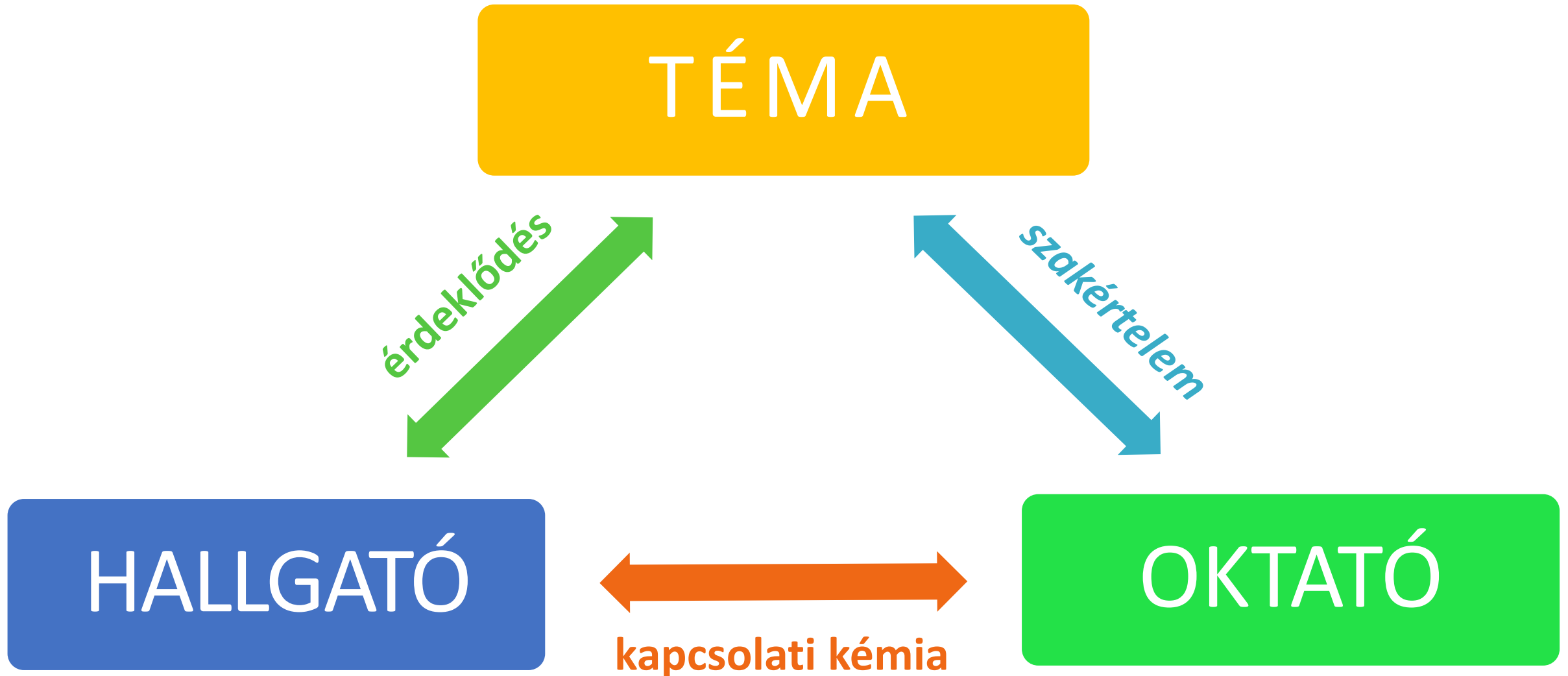
Nem baj, ha nem csak tisztán tudományosak a motivációink. De

(1) legyünk ezzel tisztában, és (2) a dolgozatban reflektáljunk rá, vagy ne látszódjék!

Érdeklődés: *tisztázzuk saját viszonyunkat a témához!*

- Mennyit tudok a témáról? [Senki nem tud MINDENT!]
 - Eleget tudok, és ezért választottam magamnak egy még nyitott kérdést, egy *hot topic*-ot, egy feltáratlan területet.
 - Alig tudok valamit, többet szeretnék megtudni a témáról.
 - ↳ Sajnos még korai kutatásról beszélni, csak projekt alapú tanulásról. Témaválasztásban a témavezető segíthet.
- Honnan érkeztem a témához?
 - A módszertan felől, az általános jelenség felől, vagy egy konkrét eset felől?

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

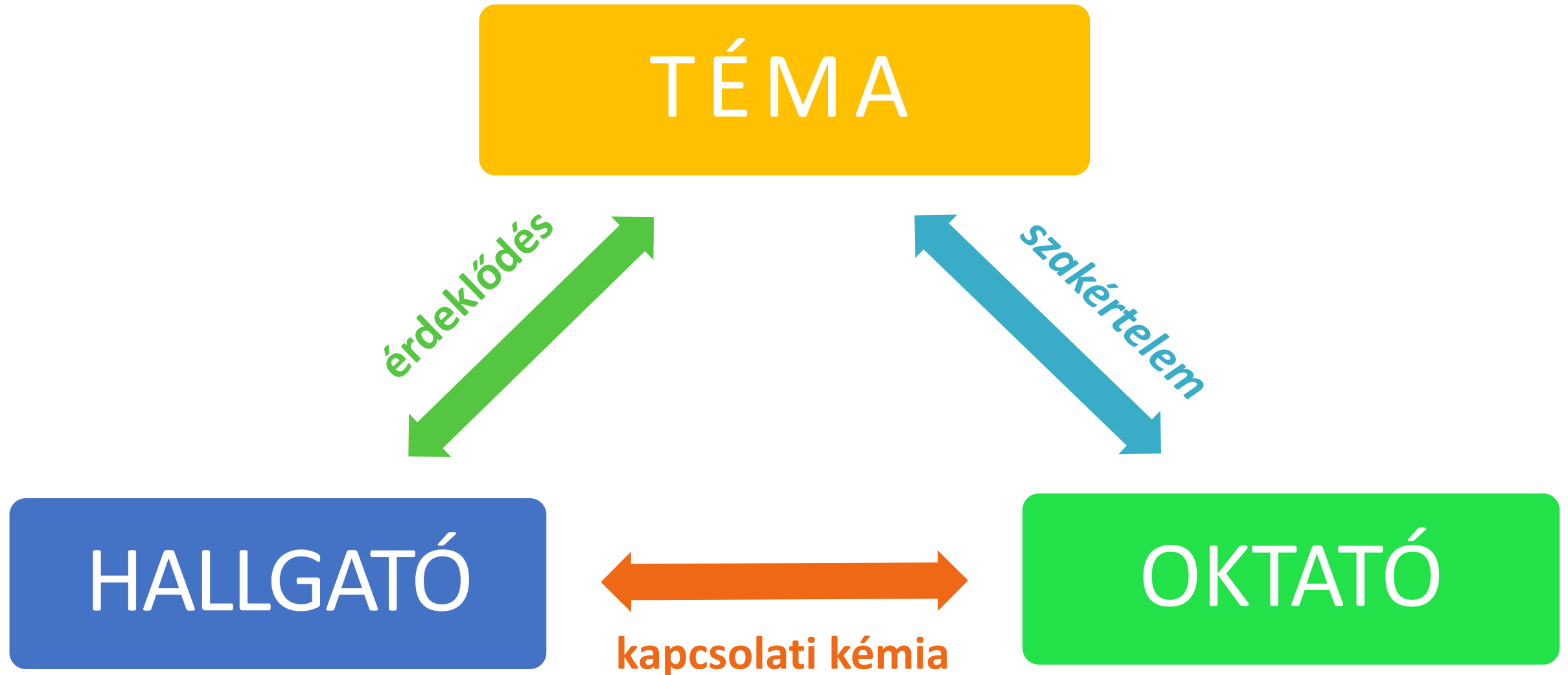

Az oktató / témavezető szakértelme

- Tárgyi tudás
- Fogalmi keret
- Szakirodalmi tájékozottság, kutatástörténet:
 - Zsákcák a múltban
 - Nyitott kérdések, *hot topics*
 - Manapság divatos megközelítések
 - ...
- Módszertan

+ Intuíció azzal kapcsolatban, hogy melyik kutatási irány lesz termékeny.

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

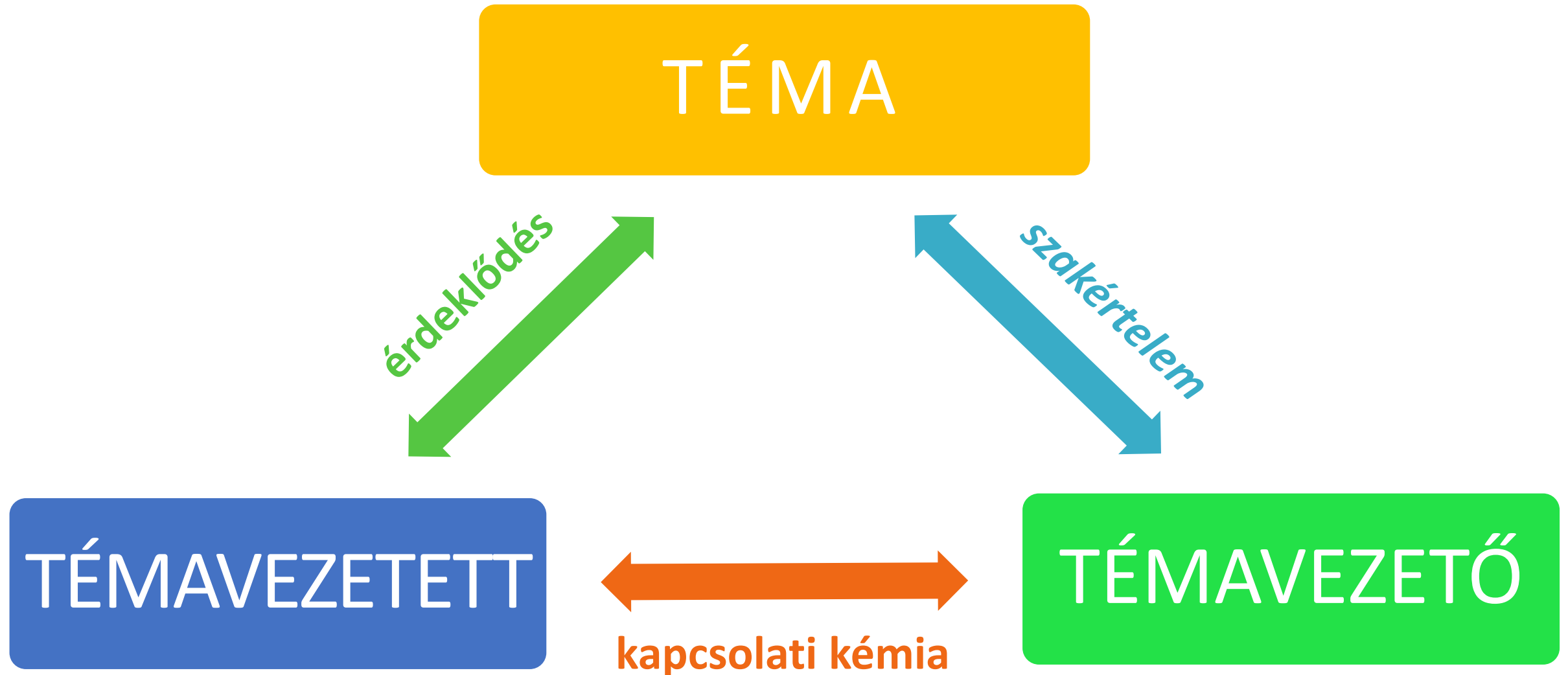
Kapcsolati kémia *a témavezető és a témavezetett között*

- Ki kereste meg a másikat?
 - Valójában kinek a témája?
 - A másik mennyire azonosul a témával?
 - Ki mennyi energiát szán a kutatásra?

- Személyiségbeli adottságok, életkori különbségek, gender viszonyok.
- Rendelkezésre álló konfliktusmegoldási technikák. Érzelmi intelligencia.
- Hatalmi távolság (*power distance*) a kultúrában.
 - Függ országtól, tudományterülettől, intézménytől, egyéntől is.

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

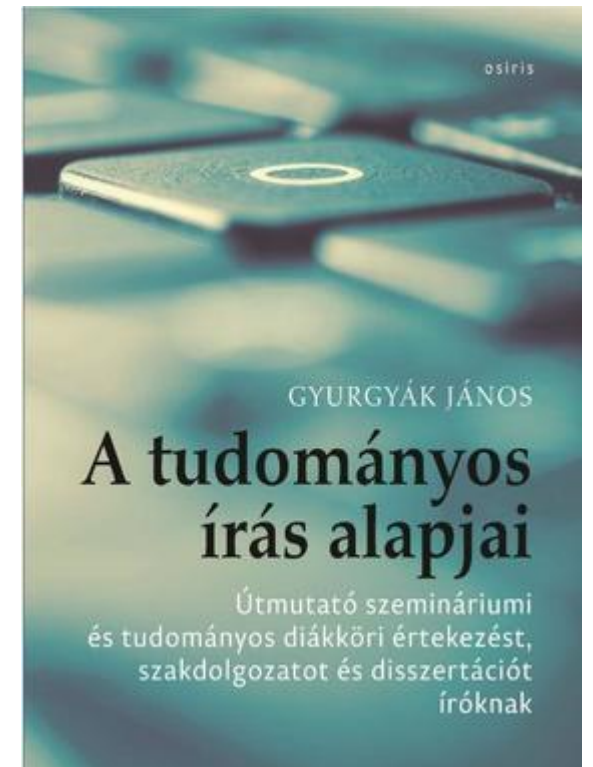

A témaválasztás folyamata

Umberto Eco négy alapszabálya:

- a téma feleljen meg a jelölt érdeklődési körének;
- a források legyenek hozzáférhetőek;
- ezek legyenek kezelhetőek;
- a kutatási módszerek feleljenek meg a jelölt felkészültségének.

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, (Osiris Kiadó: Budapest, 2019, p. 21.)

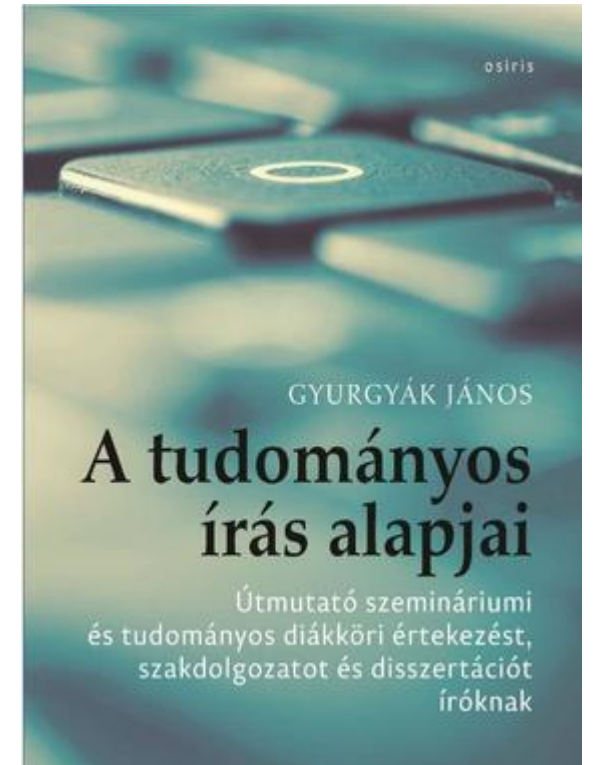
A témaválasztás folyamata

Umberto Eco négy alapszabálya:

- a téma feleljen meg a jelölt érdeklődési körének;
- a források legyenek hozzáférhetőek;
- ezek legyenek kezelhetőek;
- a kutatási módszerek feleljenek meg a jelölt felkészültségének.

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, (Osiris Kiadó: Budapest, 2019, p. 21.)

A következő téma:
a források
felkutatása

Következő alkalomra

(október 10.)

„Szerencsésnek mondhatja magát az a diák, aki sok írásos feladatot követelő tanárral találkozik az egyetemen. Ebben az esetben ugyanis nem a szakdolgozat lesz az első írás, amivel meg kell küzdenie.”

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak* (Osiris Kiadó: Budapest, 2019), p. 34.

Gyurgyák J., p 23.

Tervezés	• Kutatás• A tárgy körülhatárolása• A célok kijelölése
Adatgyűjtés	• Szisztematikus olvasás• Az adatok összegyűjtése és értékelése• Az anyag tagolása
Kidolgozás	• Szövegezés• Feedback• Tartalmi átnézés• Nyelvi átnézés
Tördelés és leadás	• A szöveg formázása• Leadás és osztályozás• Feedback és adott esetben további átdolgozás

Gyurgyák J.,
p 23.

ROSSZ HÍR:

Tervezés	• Kutatás• A tárgy körülhatárolása• A célok kijelölése
Adatgyűjtés	• Szisztematikus olvasás• Az adatok összegyűjtése és értékelése• Az anyag tagolása
Kidolgozás	• Szövegezés• Feedback• Tartalmi átnézés• Nyelvi átnézés
Tördelés és leadás	• A szöveg formázása• Leadás és osztályozás• Feedback és adott esetben további átdolgozás

Olvasandó következő alkalomra

- Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai* – pp. 37–74 („A kutatás és anyaggyűjtés”), valamint pp. 197–199 („Gépelési, beírási útmutató”) (valamint esetleg az eddigiek pótlása: 9–36).
- Siptár P. – Keszler B. – Tóth E., *Kis magyar helyesírás*: pp. 94–113 .

Mi a véleményük az olvasottakról? Mindkettőről 10-10 percet fogunk beszélgetni a következő óra elején.

Beadandó feladat következő alkalomra

- Választottak egy témát a beadandó projektükhöz.
Elolvasták Gyurgyák János könyvének az anyaggyűjtésről szóló fejezetét is.
- **Gyűjtsék össze**, milyen források állnak a rendelkezésükre.
 - ✓ Vannak olyan források, amelyek nem állnak a rendelkezésükre?
 - ✓ Vannak olyan források, amelyek problémát jelenthetnek?
- Válaszukat **írják le** egy-két bekezdés terjedelemben a Moodle-ban.

Határidő: vasárnap éjfél (október 8., 23:59).

*Köszönöm a figyelmet,
vizontlátásra két hét múlva!*